

W numerze:
Dodatek Instrowany
ŚWIAT

Bolesław Bierut
Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

Włodzimierz Iljcz Lenin

Generalissimus Józef Stalin
(Zdjęcie z dni Rewolucji Listopadowej)

Prawda o Rewolucji Listopadowej jest niezwykła

Międzynarodowe i ogólnoludzkie znaczenie wielkiej socjalistycznej Rewolucji Listopadowej 1917 roku nigdy nie występowało tak jasno w świadomości mas pracujących całego świata jak dziś.

W ciągu trzech z górą dziesięcioleci imperialiści i wsteczni, oszczercy wszelkiego pokroju i ludzie bez sumienia czynili wszystko, aby prawdę o Rewolucji Listopadowej zatopić w morzu kłamstw, obelg i nienawiści. Ale prawda o tej rewolucji jest niezwykła, nieśmiertelna. Nie ma takiej siły wstecznej, która byłaby w stanie zabić lub powstrzymać twórczy bieg dziejów społecznych, gdy towarzyszą mu dążenia i uczucia, nadzieje i sympatie wielu setek milionów najlepszych, najuczciwszych ludzi — ludzi pracy, we wszystkich punktach naszego globu.

Prawda o wielkiej rewolucji proletariackiej jest nieśmiertelna i z coraz to większą mocą przebija sobie drogę do serc i umysłów ludzkich. Na tysiącletnim szlaku historii ludzkiej rozpoczęła ona nową epokę — epokę całkowitego wyzwolenia mas pracujących. To określa jej znaczenie.

Prawdę o Rewolucji Listopadowej poznał człowiek pracy nie tylko z jej deklaracji ideologicznych i programowych, które nie zawsze i nie wszędzie zdołały dotrzeć do jego świadomości. Poznał ją i poznał codziennie z jej skutków.

Czyż nie jest prawdą, widoczną dziś już dla każdego proletariusza, że dzięki Rewolucji Listopadowej 200 milionów obywateli ZSRR wielokrotnie polepszyło warunki swego bytu i swej kultury?

Czyż nie jest prawdą widoczną dla wszystkich, że siła i znaczenie państwa radzieckiego dzięki Rewolucji Listopadowej — w ciągu krótkiego okresu życia jednego pokolenia — osiągnęły poziom jakiegomuś pod wielu względami nie dorównuje żadne inne państwo na świecie?

Czyż nie jest prawdą, że Związek Radziecki jest dziś dzięki Rewolucji Listopadowej — przykładem i wzorem rzeczywistego braterstwa narodów, największą kuźnicą oświaty, nauki, myśli, sztuki, niewyczerpanym źródłem twórczych sił i talentów, że jest on ostoją walki o pokój i postępowe dążenia ludzkie?

Tej prawdy nie są w stanie zaciemnić kalumnie imperialistów,

Historyczna uchwała

RADY KOMISARZY LUDOWYCH Z ROKU 1918 PODPISANA PRZEZ LENINA I STALINA: „WSZYSTKIE UMOWY I TRAKTATY, ZAWARTE PRZEZ DAWNY RZĄD CESARSTWA ROSYJSKIEGO Z KRÓLESTWEM PRUSKIM I CESARSTWEM AUSTRO-WĘGIERSKIM, A DOTYCZĄCE ROZBIORÓW POLSKI, SĄ PRZEZ

OBECNĄ UCHWAŁĄ RAZ NA ZAWSZE UNIEWAŻNIONE, PONIEWAŻ SĄ SPRZECZNE Z PRAWEM LUDÓW DO STANOWIENIA O SOBIE ORAZ NIEZGODNE Z REWOLUCYJNĄ ŚWIADOMOŚCIĄ PRAWNĄ NARODU ROSYJSKIEGO, KTÓRY UZNAŁ, ŻE POLSKA POSIADA NIEZNISZCZALNE PRAWO DO NIEODLEGŁOŚCI I ZJEDNOCZENIA”.

W rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej, wysłane zostały z Warszawy do Moskwy następujące depechy gratulacyjne:

DO PANA M. SZWERNIKA, PRZEWODNICZĄCEGO PREZYDIUM RADY NAJWYŻSZEJ ZSRR, MOSKWA.

Proszę o przyjęcie z okazji 31 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej moich najlepszych powinszowań wraz z najserdeczniejszymi życzeniami pomyślności dla narodów Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich. Historycznemu zwycięstwu Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej i potęgę Związku Radzieckiego zawdzięcza i nasza Ojczyzna swoją wolność i swoje odrodzenie. Naród Polski, pomny wysiłków Związku Radzieckiego w obronie wszystkich narodów uciskanych i gniebionych przez międzynarodowy imperializm, pragnie dać w dniu dzisiejszym wyraz swemu gorącemu pragnieniu prowadzenia w oparciu o wieczystą przyjaźń i sojusz z narodami radzieckimi, dalszej walki o zapewnienie trwałego pokoju i sprawiedliwego ustroju społecznego, najlepszej rejonu pomyślnej i szczęśliwej przyszłości wszystkim wolnym miłującym narodów.

(—) Bolesław Bierut

DO PANA W. M. MOŁOTOWA, MINISTRA SPRAW ZAGRANICZNYCH, MOSKWA.

Z okazji 31 rocznicy Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej proszę przyjąć, panie Ministrze, moje najlepsze powinszowania. Wielka Socjalistyczna Rewolucja Listopadowa uznała w pełni nasze prawa do niepodległości, wolnego bytu i stworzyła warunki jak najściślejszego zbratania naszych narodów. Zacieśnienie więzów naszej przyjaźni i sojuszu oraz pokojowa współpraca Polski ze Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich w walce z podżegaczami wojennymi, stanowi niezachwianą postawę sprawiedliwego pokoju i powszechnego bezpieczeństwa

(—) Zygmunt Modzelewski

DO GENERALISSIMUSA STALINA, PREZESA RADY MINISTRÓW, MOSKWA.

W 31 rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej przesyłam Panu, panie Premierze, jak również narodom Związku Radzieckiego najserdeczniejsze pozdrowienia w imieniu swoim własnym i rządu Rzeczypospolitej. Wielka Socjalistyczna Rewolucja Listopadowa, która przyniosła wolność narodom Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, zapoczątkowała nową erę we wzajemnych naszych stosunkach. Armia radziecka wyzwoliła nasz kraj spod jarzma hitlerowskiej okupacji oraz stworzyła warunki dla przebudowy jego ustroju w duchu sprawiedliwości społecznej. Jestem szczerze przekonany, że dalsze pogłębienie współpracy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Radzieckim będzie jak i dotychczas owocne dla obu naszych zaprzyjaźnionych krajów i dla sprawy pokoju światowego.

(—) Józef Cyrankiewicz

DO MARSZAŁKA M. A. BUEGANINA, MINISTRA SIŁ ZBROJNYCH ZSRR, MOSKWA.

W 31 rocznicę Wielkiej Socjalistycznej Rewolucji Listopadowej, przesyłam w imieniu Wojska Polskiego i swoim własnym gorące i szczerze pozdrowienia dla żołnierzy, sierżantów, oficerów i generałów Armii Czerwonej. Wyzwolenie Polski spod jarzma hitlerowskiego przeszło do historii wspaniałej, bohaterkiej Armii Radzieckiej. Braterstwo broni zrodzone na polach bitew ze wspólnym wrogiem oraz sojusz naszych narodów doprowadziły do zwycięstwa i stworzyły trwałe podwaliny dla nowego ukształtowania się stosunków pomiędzy narodami Europy.

(—) Michał Żymierski

Prawdę o Rewolucji Listopadowej poznają inne narody świata z doświadczeń i losów własnego kraju. Nie ma prawie takiego kraju, który by w przebiegu własnego rozwoju nie odczuł doniosłych skutków rewolucji 1917 r. Dla wielu jednak narodów — i w tej liczbie dla narodu polskiego — Rewolucja Listopadowa miała znaczenie szczególnie decydujące dla ich istnienia. Dwukrotnie w ciągu jednego ćwierćwiecza naród polski odzyskał wolność dzięki siłom, które wyrosły

z Rewolucji Listopadowej. Pierwszy raz w r. 1918, po raz drugi — w latach 1944—45. Różnica między tymi dwoma okresami mogą służyć jako ilustracja międzynarodowych skutków Rewolucji Listopadowej. Różnice te kształtowały się w życiu wewnętrznym Polski i w świadomości jej mas pracujących niewątpliwie pod wpływem wyników budownictwa socjalistycznego ZSRR i pod wpływem wielkiego zwycięskiego marszu wyzwolenczego Armii Radzieckiej.

Rewolucja Listopadowa i Niepodległość Polski

Wraz z narodami Związku Radzieckiego oraz siłami pokoju i postępu na całym świecie obchodzimy dziś trzydziestą pierwszą rocznicę Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej, która otworzyła nową epokę, nowy okres dziejów świata

Epokowe znaczenie Rewolucji Listopadowej polega przede wszystkim na tym, że na gruzach ustroju opartego na przemocy, ucisku i wyzysku w wyniku tej rewolucji powstało potężne państwo socjalistyczne, realizujące konsekwentnie ideały pełnej sprawiedliwości społecznej, tworzące nowe, bezklasowe społeczeństwo, wskazujące światu drogę postępu społecznego, drogę do lepszego jutra całej ludzkości.

Po wtóre: Rewolucja Listopadowa rozbila okowy ucisku narodowego w imię internacjonalizmu, ogłosiła i urzeczywistniła prawo narodów do stanowienia o sobie. Ludzi uciemiężone odzyskały wolność i możliwość swobodnego rozwoju bądź to w bratnim dobrowolnym Związku Republik Radzieckich, bądź też w odrębnych własnych ustrojach państwowych.

Rewolucyjny rząd radziecki pierwszy uznał prawo Polski do pełnej niepodległości. Idee Wielkiej Rewolucji Socjalistycznej objęły także Niemcy i Austrię, niwecząc siły tych dwóch państw zaborniczych. W ten sposób Rewolucja Listopadowa stworzyła warunki niezbędne, aby naród polski mógł się zjednoczyć w własnym, niepodległym państwie. Nie pilsudczyzna i dmowszczyzna wiążąca swe nadzieje z imperyalistycznym obozem wojennym, lecz polski ruch rewolucyjny kroczący na czele postępowej demokracji polskiej wskazał drogę wyzwolenia narodowego Polski, a bramy wolności i niepodległości otworzyła Polsce Rewolucja Listopadowa.

Jej też zawdzięczamy ponowne odzyskanie niepodległości w latach 1944/45. Ona to bowiem rozdziła potęgę, która powaliła faszyzm niemiecki i odrzuciła odwiecznego wroga Słowiańszczyzny poza Od-

erę. Bez Rewolucji Listopadowej nie było by potężnego Związku Radzieckiego, a bez jego pomocy Polska nie odzyskałaby ani niepodległości, ani, tym mniej, Wrocławia z całym Śląskiem, Szczecina z całym Pomorzem.

Zrodzonemu przez Rewolucję Listopadową Związkowi Socjalistycznym Republik Radzieckich zawdzięczamy nie tylko niepodległość i granicę na Odrze i Nisie; dzięki przełomowym osiągnięciom Rewolucji Listopadowej i doświadczeniom Związku Radzieckiego, w oparciu o niego, polskie masy pracujące mogły w warunkach bardziej sprzyjających zbudować demokrację ludową, przeprowadzić unarodowienie przemysłu i reformę rolną, zapewnić odrodzonej Polsce suwerenność gospodarczą i szybki rozwój jej gospodarki, załudnić i zagospodarować Ziemię Odzyskaną, budować nowy, lepszy ustrój społeczny... Możemy go budować w spokoju i poczuciu bezpieczeństwa — dzięki temu, że na straży pokoju, postępu i wolności stoi największa potęga moralna i materialna świata: Związek Radziecki.

Nasz coraz ściślejszy sojusz z nim jest najlepszą rejonką naszego bezpieczeństwa, naszej niepodległości.

Zasłużyli się więc Ojczyźnie ci synowie ludu polskiego, którzy walcząc „o wolność naszą i waszą“, o zwycięstwo Rewolucji Listopadowej, o sprawiedliwość społeczną i wolność narodów — od czasów dekabrystów tworzyli polsko-rosyjskie tradycje wspólnej walki o wspólne ideały, którzy przed 31 laty na ulicach Piotrogradu i Moskwy, którzy niedawno na polach bitwy od Lenino do Berlina krwią wspólnie przelaną utrwaliли więzy braterskiej przyjaźni polsko-radzieckiej.

Tę przyjaźń pogłębiać i umacniać nakazują nam braterskie uczucia, i należyście pojmovany patriotyzm, właściwie pojęta polska racja stanu.

Jan Zagierski

Delegacja polska odleciała do Moskwy

WARSZAWA (PAP). Wczoraj udała się samolotem do Moskwy 12-osobowa delegacja polska

w celu wzięcia udziału w uroczystościach 31 rocznicy wielkiej socjalistycznej Rewolucji Listopadowej. Delegację na lotnisku żegnali przedstawiciele ambasady radzieckiej w Warszawie i przedstawiciele Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej.

W skład delegacji które przewodniczył Hilary Chelchowski wchodził Stefan Matuszewski Włodzimierz Rezek Kazimierz Brandys Ewa Szelburg-Zarembina Konstanty Gałczyński Stefan Olszewski Jan Domański August Grodzicki Maria Watle oraz przewodnicy pracy Stanisław Drinbek i Zofia Paterowa

Budując fundamenty socjalizmu masy pracujące Polski i innych demokracji ludowych dziś już w codziennej pracy uczą się poznawać i cenić doniosłe doświadczenia ZSRR — kraju, który nie tylko pierwszy obalił władzę carskiej tyranii, rozbił stary ustrój wyzysku i zbudował socjalizm, ale swą ofiarą i bohaterką walką utorował inym narodom drogę do wyzwolenia.

BOLESŁAW BIERUT
Prezydent R. P.

„Za Waszą Wolność i Za Naszą” — to wspaniałe zawołanie polskich bojowników postępu i rewolucji, konsekwentnie realizowane na przestrzeni dziejów — stanowi zasłużony tytuł do dumy dla naszego narodu. Tytuł do dumy nie tylko dlatego, że jest ono symbolem najszlachetniejszej ofiarności w walce o wyzwolenie człowieka spod wszelkiego ucisku, ale i dlatego, że wyraża równocześnie najpełniejszą polską rację stanu. Polacy bowiem — jak pisał Engels — „znaleźli się w takiej sytuacji, że muszą albo być rewolucyjni... albo też zginąć... Polacy znajdują szczerze i ostatecznie poparcie jedynie i wyłącznie u rewolucyjnych robotników, gdyż obie strony są jednakowo zainteresowane w obaleniu wspólnego wroga i ponieważ wyzwolenie Polski

jest równoznaczne z tym obaleniem”. Z tym głębokim przekonaniem, że wolność jest niepodzielna, że wszędzie gdzie walczą o wolność, walczą o prawdziwie wolną Polskę — walczyli i ginęli na barykadach i polach bitew całego świata najlepsi synowie naszego narodu. Nie mogło ich oczywiście zabraknąć w największej i najdonioślejszej w dziejach ludzkości walce o wolność, jaką była Listopadowa Rewolucja Socjalistyczna w Rosji. Proletariat polski i jego przedstawiciele godnie kontynuowali w Rewolucji Listopadowej wspaniałe demokratyczne tradycje naszego narodu. Z plejady polskich bohaterów Listopada na pierwszy plan wybija się postać Feliksa Dzierżyńskiego i Juliana Marchlewskiego.

działalność w Królestwie pod kierownictwem zecera Wilkoszewskiego, słusza Lедера i farbiarza Marchlewskiego. Była to pierwsza — wyraźnie marksistowska, masowa organizacja robotnicza. Jesienią 1891 roku Marchlewski zostaje aresztowany i osadzony w X Pawilonie. Po 11 miesiącach — wypuszczony za kaucją — ucieka za granicę do Szwajcarii, biorąc tam czynny udział w ruchu robotniczym. Grupa polskich marksistów w Zurichu utrzymuje ścisły kontakt z krajem. Wśród nich rodzi się właśnie przekonanie o konieczności powołania do życia partii polskiego proletariatu, konsekwentnie marksistowskiej i rewolucyjnej. W sierpniu 1893 roku powstaje w ten sposób Socjal-Demokracja Królestwa Polskiego, która się następnie łączy z Litewską Socjal-Demokracją. W grupie tej odgrywa Marchlewski wybitną rolę, zwłaszcza jako publicysta, biorąc czynny udział w redagowaniu szeregu czasopism. Po raz drugi Marchlewski opuszcza kraj w 1906 roku, udając się do Niemiec. Tam przy jego współudziale powstaje Związek Spartakusa. W roku 1916 Marchlewski zostaje osadzony wraz z innymi członkami niemieckiej lewicy w więzieniu w Berlinie, a następnie wywieziony do obozu koncentracyjnego w Havelbergu, skąd wyzwala go rewolucja rosyjska. Od tej chwili poświęca wszystkie swoje siły Rewolucji Listopadowej. W roku 1919 usiłuje przeszkodzić niepotrzebnemu rozlewowi bratniej krwi, gdy Piłsudski rozpoczyna wojnę ze Związkiem Radzieckim. W porozumieniu z Polską Partią Komunistyczną, Marchlewski zwraca się do rządu polskiego z apelem o położenie kresu wojnie. Niestety, odpowiedź brzmiała: „Do pertraktacji oficjalnych rząd polski przystąpić w danej chwili nie może”. Marchlewski był międzynarodowym wodzem ruchu robotniczego, lecz nie zatracił nigdy swojej polskości, co uderzało wszystkich jego współpracowników i przewijało się jako stały motyw w wielu wspomnieniach pośmiertnych.

Prof. dr Bolesław Kuryłowicz
prorektor Uniwersytetu Poznańskiego

Rewolucja 7 listopada 1917 r. zapoczątkowała nową epokę nie tylko w życiu Rosji, lecz w życiu całego świata. Położyła ona kres panowaniu kapitalizmu na 1/6 kuli ziemskiej, ugruntowała na zgłiszczach „więzienia narodów” carskiej Rosji podwaliny pierwszego w dziejach państwa socjalistycznego. Odtąd ten kraj socjalizmu stał się czołową siłą, broniącą pokój między narodami głoszącą zasady wzajemnego poszanowania i współpracy narodów.

Żaden kraj na świecie nie może wykonać się w okresie ostatnich 31 lat takimi osiągnięciami we wszystkich dziedzinach twórczości ludzkiej, jak Związek Radziecki. Stało się to możliwe dzięki mądremu kierownictwu Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii Bolszewików, wychowanej przez Lenina i Stalina i opierającej się na genialnych zasadach marksizmu-leninizmu.

Prof. dr Teodor Marchlewski
Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

W dziedzinie życia gospodarczego, zdobycze rewolucji stanowią odrębny rozdział w dziejach ludzkości. Podobnie, jeśli chodzi o oświatę najszerszych mas ludowych osiągnięto kolosalne wyniki, zwalczając analfabetyzm, tak powszechny w Rosji carskiej.

Działalność naukową, prace odkrywcze i badawcze osiągnęły w Związku Radzieckim poziom niezwykle wysoki. Naukę radziecką charakteryzuje wprężenie jej w służbę ludzkości, niezależnie od rodzaju dyscypliny. Pozornie najbardziej teoretyczne działy wiedzy uwzględniają w swych badaniach praktyczne i społeczne aspekty swoich specjalnych właściwości.

Z drugiej zaś strony w przeciwieństwie do tego, co obserwowano się tak często w krajach o faszystowskiej

strukturze nawet najbardziej praktyczne i techniczne dziedziny wiedzy traktowane są metodą naukową i odznaczają się prawdziwie naukowym podejściem do tematu.

Te właściwości nauki radzieckiej kazały jej metody stosować także i w innych krajach, nie wyłączając naszego.

Dr Aleksy Wakar
rektor Akademii Nauk Politycznych w Warszawie

Rewolucja Listopadowa, stała się początkiem burzliwych zmian w Związku Radzieckim na polu społecznym, kulturalnym i ekonomicznym. Ten szybki, nie mający przykładu, postęp zwłaszcza gospodarczy zawdzięcza Związek Radziecki szybkiemu rozwojowi nauki, opartej na zasadach marksizmu-leninizmu, planowej gospodarce socjalistycznej, eliminującej wszelkie marnotrawstwo sił wytwórczych oraz zastosowaniu przodzącej techniki i zgodnego wysiłku całego społeczeństwa pod przewodnictwem partii komunistycznej.

Po wojnie światowej podzielił się na dwa obozy. Część państw tkwi w dalszym ciągu w orbicie stagnacyjnej gospodarki kapitalistycznej. Inne państwa, a do nich należy i Polska, realizują wspólnie ze Związkiem Radzieckim szybki postęp gospodarczy. Uczestnicząc w budowie świata socjalistycznego, wkładamy swoją cegiełkę do wielkiego dzieła zapoczątkowanego przez Rewolucję Listopadową.

Poseł Minor
I sekretarz KW PPR

W obronie pokoju i bezpieczeństwa, w walce z podżegaczami wojennym kroczymy obok narodów Związku Radzieckiego, bo niepodległość i suwerenność naszego kraju najściślej związana jest z Wielką Rewolucją Listopadową, z historią WKP (b), z nazwiskiem Stalina.

Jednym z najważniejszych wyników Rewolucji Listopadowej jest fakt, że zbudowała ona pierwsze na świecie socjalistyczne państwo robotników i chłopów.

Wciągnięcie do budownictwa socjalizmu najszerszych mas ludowych było wielkim zwycięstwem Wszechzwiązkowej Partii Komunistycznej (bolszewików), która genialnie dowodziła tymi masami w walce z wrogami wewnętrznymi i zewnętrznymi.

Do historii całej ludzkości wejść zwycięstwa Armii Czerwonej, która pod przewodnictwem wielkiego wodza i organizatora generalissimusa Stalina zadała śmiertelny cios imperializmowi niemieckiemu i przekonała cały świat, że Związek Radziecki jest wiecznym i wytrwałym obrońcą pokoju, bezpieczeństwa i swobód demokratycznych.

Bronisław Włodek
sekretarz wojewódzki PPS

Rewolucja Październikowa jest konkretnym zapoczątkowaniem nowego rozwiązania dziejów ludzkości. Stworzyła ona formy społeczne, chroniące człowieka przed wyzyskiem drugiego, urzeczywistniła w ten sposób odwieczną tęsknotę ludzką do sprawiedliwości. Pokój między narodami i współpracę między ludźmi budować można tylko w oparciu o jej zdobycze. Nie dla egoistycznych celów jednego narodu, ale w międzynarodowej skali, nie dla budowania imperialistycznej siły, ale dla celów pokoju i postępu całej ludzkości — wkroczyła 31 lat temu radziecka klasa robotnicza i jej przodownicza Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia Bolszewików na nową drogę, by poprowadzić całą ludzkość ku wyzwoleniu od zmywu wojen i nieszczęśliwego wyzysku. Szlachetność idei, wielkość ofiar i wielkość zwycięstw — mówią o słuszności tej sprawy.

Chcemy — w miarę naszych sił i możliwości — służyć sprawie postępu, czerpiąc z Rewolucji Październikowej nasze natchnienia. Chcemy jej służyć, bo jesteśmy za pokojem sprawiedliwym dla wszystkich narodów, a przeciw wojnie. Chcemy jej służyć, bo jesteśmy przeciw wyzyskowi człowieka przez człowieka, a za sprawiedliwością społeczną. Chcemy jej służyć nie deklaracją, a czynem. Budujemy jednosc klas robotniczej w Polsce — jako gwarancję budownictwa socjalistycznego u nas w głębokim przekonaniu, że wielka szansa, jaką Rewolucja Październikowa dała całej ludzkości, musi być realizowana przy jak największym wkładzie sił Polskiego Narodu w imię najszczytniejszych ludzkich haseł.

Bohater Rewolucji Listopadowej

Postać Feliksa Dzierżyńskiego żyje w sercach milionów ludzi w Związku Radzieckim. Inię jego noszą liczne fabryki i miasta, ulice i place, dzielnice miejskie i wsie. Lecz nazwisko jego zostało się również z klasą robotniczą Polski, wśród której żył i działał, której przewodził w jej walce przeciwko uciskowi społecznemu i narodowemu. Starzy robotnicy Warszawy, Łodzi, Częstochowy, Białegostoku, czy Zagłębia Dąbrowskiego pamiętają jeszcze „towarzysza Józefa”. Józef Stalin nazwał go „Bohaterem Rewolucji Listopadowej”.

Feliks Dzierżyński poznał się z nauką Marksa jeszcze na ławie szkolnej, w gimnazjum wileńskim. Jeszcze w młodości, w okresie swej działalności rewolucyjnej wciela w życie słowa Marksa i Engelsa, którzy wzywali socjalistów polskich, by swą walkę o wyzwolenie proletariatu polskiego — łączyli „z wysiłkami braci rosyjskich”. Przez długie lata swej działalności w szeregach Socjal-Demokracji Królestwa Polskiego i Litwy, prowadził robotników polskich do wspólnej walki wraz z robotnikami rosyjskimi przeciwko caratowi i burżuazji. Dzierżyński przeciwstawił się zdecydowanie polityce ówczesnego prawniczo-kierownictwa PPS, w którym dominowały wpływy piłsudczyzny. W latach pierwszej rewolucji w Rosji 1905 — 1907 jest duszą rewolucji w byłym Królestwie Polskim.

W ciężkich latach reakcji i carskiego terroru — Dzierżyński był 6 razy aresztowany. 11 lat, tj. prawie czwartą część swego życia — przesiedział w więzieniu. 3 razy był na zesłaniu, w tym dwukrotnie na Syberii.

Z wielkimi wodzami partii bolszewickiej, Leninem i Stalinem, zapoznał się osobiście Dzierżyński już w roku 1906, gdy jako przedstawiciel SDKPIL brał udział w IV Zjeździe Socjal-Demokratycznej Partii Robotniczej Rosji w Sztokholmie.

W lipcu 1917 roku przeciwko pokojowej demonstracji robotników i żołnierzy reakcyjny Rząd Tymczasowy wysłał oddziały junkrów i oficerów. Polakom się krew robotnicza i chłopska.

Skończył się pokojowy okres rewolucji. Na terror Rządu Tymczasowego proletariat musiał odpowiedzieć walką o zdobycie władzy na drodze powstania zbrojnego.

Dzierżyński był twardy i nieubłagany w stosunku do wrogów Rewolucji, lecz zawsze traktował przemoc jedynie jako nieunikniony środek walki, narzucony właśnie przez bezwzględność i brutalność wroga.

Po zakończeniu wojny domowej i po-

konaniu interwentów Dzierżyński położył niemałe zasługi dla odrodzenia i rozwoju gospodarki radzieckiej prowadząc — jako przewodniczący Najwyższej Rady Gospodarstwa Narodowego — zacieklą walkę z odziedziczonym po kapitalizmie biurokratyzmem, z papierowym załatwianiem spraw, z chaosem organizacyjnym w pracy, z niezaradnością, z bezwzględnym stosunkiem do próśb i skarg ludzi pracy.

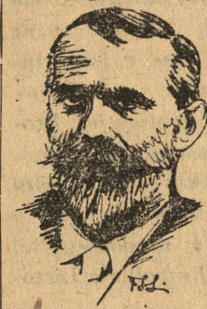
Walcząc o zwycięstwo rewolucji socjalistycznej w Rosji, zakładając podwaliny socjalistycznej gospodarki w Związku Radzieckim, Dzierżyński ani na chwilę nie zapomniał o narodzie polskim, o polskiej klasie robotniczej.

W swym liście do robotników i Polaków, pracujących w hucie szkłowej w Dolbyszu na Ukrainie, Dzierżyński pisał m. in. w roku 1925: „Dla Polaki, dla jej losu, jest decydującą sprawą sojuszu robotnika i włościanina...”

Dzierżyński był naturą, jakby wykuta z jednej bryły. Walka o urzeczywistnienie ideałów partii była jego osobistym życiem.

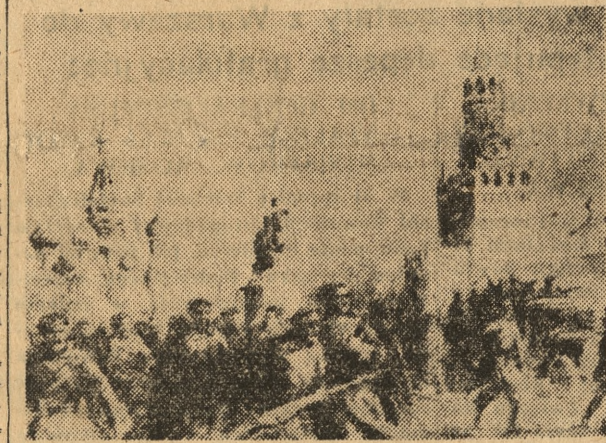
Julian Marchlewski

Rocznice Wielkiej Rewolucji Listopadowej czcimy m. in. wspomnieniami o wielkich rewolucjonistach, biorących w niej udział. Jeden z nich — to Julian Karski-Marchlewski. Międzynarodowy ruch robotniczy liczy niewielu równie wybitnych, równie niezłomnych przywódców. Ogromny wkład jego myśli i pracy na przestrzeni 40 lat najczystszej i najczystszej życia zawodowego rewolucjonisty — zapisał kroniki polskiego, niemieckiego i rosyjskiego ruchu robotniczego, notując dzieje trzech rewolucji XX stulecia: rewolucji 1905 roku w Królestwie, 1918 w Niemczech i Wielkiej Rewolucji Listopadowej.

Julian Marchlewski urodził się 17 maja 1866 roku we Włocławku. Po ukończeniu gimnazjum w 1887 roku Marchlewski postanowił zbliżyć się do ruchu robotniczego, poznać jego potrzeby i bolączki. Zostaje więc farbiarzem, pracuje w fabryce. Już wtedy był rewolucjonistą. Jeszcze na ławie szkolnej brał udział w nielegalnych kółkach samokształcenia politycznego, kierowanych przez „II Proletariat”. Jako czeladnik farbiarski przeżył całe Niemcy piechotą wzdłuż i wszerz, gromadząc dużo materiału, który wykorzystywał następnie dla artykułów ekonomiczno-społecznych i politycznych w ciągu następnych lat.

W 1889 roku Marchlewski osiada w Łodzi. Pracuje w fabryce Poznańskiego. Współz z Janem Lederem staje się jednym z założycieli „Związku Robotników Polskich”. Związek rozwija swą

Rewolucja Listopadowa w Moskwie (7. 11. 1917 roku)

„Czerwony Pułk Warszawy”

Rewolucja rosyjska odbiła się echem wśród żołnierzy-Polaków, znajdujących się w szeregach formacji rosyjskich. W pierwszych dniach rewolucji czytamy wiele wymownych uchwał i rezolucji.

Jeden z pierwszych — występuje rezerwowo pułk dywizji strzelców polskich. Jego żołnierze na wiecu odbytym w dniu 18 maja 1917 roku — uchwalają rezolucję, której najgłówniejsze punkty brzmią:

...że żołnierz-Polak, na równi z włościaninem i robotnikiem polskim nie mogą pozostać bezczynni w walce którą toczy lud rosyjski o swą wolność.

...że hasło niepodległości Polski, wysunięte przez Rząd Tymczasowy Rosyjski jest dziełem rewolucyjnego proletariatu rosyjskiego.

...że lud polski w swoim dążeniu do wolności, zawsze napotykał i napotykać będzie na zacięty opór ze strony polskich klas posiadających i burżuazyjnych...

Wobec tego — „wielu żołnierzy pułku rezerwowego dywizji strzelców polskich uważa, że żołnierze-Polacy powinni wspólnie z proletariatem polskim i rosyjskim podjąć walkę o triumf demokracji, po powrocie zaś do kraju połączyć swe wysiłki z walczącym tam proletariatem polskim, by nie dopuścić do władzy w Polsce klas burżuazyjnych i reakcji”.

Podobne rezolucje przynoszą dzień w dzień z najdalszych zakątków nawet z Rosji polskie gazety postępowe — demokratyczne, które łączą wyzwolenie narodu z wyzwoleniem społecznym. „Nie dajcie się oszukiwać słówkami patriotycznymi, gdyż inny jest patriotyzm burżuazji polskiej, a inny ludu polskiego” — głosił wezwania żołnierzy armii czynnej.

Komitety żołnierskie wypowiedziały walkę generałom i oficerom reakcyjnym. Tzw. „bunt” polskiego pułku białogrodzkiego przeciwko kontrrewolucji położył podwaliny pod stworzenie polskich rewolucyjnych formacji wojsko-

wych, które następnie po zwycięstwie Rewolucji Listopadowej — zostały objęte w jednostce bojowej pod nazwą „Zachodnia Dywizja Strzelecka”.

W marcu 1918 roku białogrodzki pułk zostaje przemianowany na „Czerwony Pułk Rewolucyjny Warszawy”.

Oprócz Czerwonego Pułku Rewolucyjnego Warszawy, wkrótce organizują się następujące formacje: pułk Borewicz, Lubelski, Pułk Czerwony Warszawski, Witebski, Pułk Siedlecki, Miński, Grodzieński, Wileński, Suwalski, Warszawski Pułk Czerwony Huzarów, Mazowiecki Pułk Czerwonych Ułanów, 2 dywizjony polskiej artylerii czerwonej itd. Wszystko to odbywa się w czasie walk na różnych frontach. Wreszcie w Tambowie powstaje pierwsza Polska Brygada Czerwona, w Witebsku druga brygada wreszcie zaś Zachodnia Dywizja Strzelecka.

Formacje polskie walczą na wszystkich frontach wojny domowej. Biorą udział w walkach pod Orszą, w tłumieniu buntu anarchistów w Moskwie, walczą pod Kurekiem, Caryncem, Kazaniem, Jarosławiem, w gubernii tambowskiej, na froncie polubimowym przeciwko wojskom generała Krasnowa, przeciwko Brandlowi, pod Perekopem, Taurydą, Kochanówką itp. Wszędzie polskie formacje świecą przykładem bohaterstwa.

Bliski był Lenin polskim żołnierzom rewolucyjnym. Wysyłał do Lenina depesze, w której m. in. czytamy: „My, robotnicy, żołnierze... w Tambowie śledymy gorące pozdrowienie wielkiemu wodzowi międzynarodowej Rewolucji, ojcu robotników i biedoty włościańskiej...”

Nie darmo bowiem Czerwony Pułk Warszawy — śpiewał hymn, który zaczynał się od słów:

„Nie panom wysługiwać się.
Nie tron ich wspierać krwawy
Wolności ludu bronić chce
Czerwony Pułk Warszawy”

Członkowie Czerwonej Gwardii pod Smolnym Instytutem w Piotrogradzie w roku 1917

Historia WKP (b) Nowy typ człowieka radzieckiego

Wielka rewolucja proletariacka, która dała początek powstaniu pierwszego państwa socjalistycznego była dziełem mas ludowych, kierowanych przez WKP (b). Gdyby nie było partii — nie byłoby rewolucji. Toteż w rocznicę wielkiego przełomu otwierającego nową epokę w dziejach ludzkości, trzeba i warto przypomnieć chociaż w najogólniejszym zarysie historię tej najbardziej konsekwentnie marksistowskiej i dlatego zawsze zwycięskiej partii robotniczej, jaką jest Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików).

Obecna nazwa partii przyjęta została na IV Zjeździe w roku 1925. Do wybuchu Rewolucji Listopadowej partia nosiła nazwę Socjaldemokratycznej Partii Robotniczej Rosji, przy czym od roku 1903 — kiedy to na zjeździe w Londynie zarysował się rozłam na zwolenników konsekwentnej linii marksistowsko-leninowskiej i na oportunistów, przeciwnych dyktaturze proletariatu i sojuszowi robotniczo-chłopskiemu — zaczęło zwolenników Lenina stanowiących na zjeździe większość nazywać bolszewikami (od rosyjskiego słowa bolsze = więcej). Przymiotnik „komunistyczna” jako odpowiadający ściśle celowi partii, wprowadzono do nazwy w roku 1918 na IV Zjeździe po zdobyciu władzy przez klasę robotniczą.

Właściwym twórcą partii był Włodzimierz Iljcz Lenin. Istniały wprawdzie w Rosji już w latach osiemdziesiątych ub. stulecia różne grupy i kółka marksistowskie, nie były one jednak związane z masowym ruchem robotniczym. Założony przez Lenina w roku 1895 do Petersburga (dzisiejszy Leningrad) Związek Walki o Wyzwolenie Klasy Robotniczej zaczął po raz pierwszy urzeczywistniać zespolenie socjalizmu z masą robotniczą.

Był to załazek robotniczej partii rewolucyjnej — nie była to jednakże jeszcze partia. Był to początek agitacji w masę. Lenin począł wydawać pierwsze pismo marksistowskie „Iskra”. Jego usiłowania natrafiały na opór ze strony tzw. ekonomistów, przeciwnych samodzielnej organizacji politycznej proletariatu i próbujących ograniczyć zadania klasy robotniczej tylko do spraw bezpośrednio związanych z poprawą bytu. Tak więc już w pierwszych latach swej działalności Lenin zmuszony był podjąć walkę z oportunistami różnych pseudomarksistów.

Przed konferencją praską

Dzięki „Iskrze” doszło do połączenia poszczególnych grup marksistowskich w różnych miastach Rosji i na zjeździe w Londynie w roku 1903 utworzono Socjaldemokratyczną Partię Robotniczą Rosji. Równocześnie jednak — jak już wspomnieliśmy — powstały w partii dwie grupy: bolszewicka Lenina i mieniszewicka (od słowa mienisz = mniej). Już w przededniu rewolucji 1905 roku bolszewicy i mieniszewicy występują jako odrębne grupy polityczne. Dzielące je różnice zaznaczyły się z całą wyrazistością w czasie rewolucji. Podczas gdy bolszewicy dążyli do obalenia siły caratu i do utworzenia tymczasowego rządu rewolucyjnego delegatów robotniczo-chłopskich, mieniszewicy poszli na ugodę z burżuazją, na „ulepszenie” caratu.

SDPRR rozpadła się więc faktycznie na dwie partie. Wprawdzie na V Zjeździe (rok 1907) potępiono stanowisko mieniszewików, odrzucono wszystkie oportunistyczne wnioski i — jak pisał w artykule „Zapiski delegata” Stalin — na zjeździe dokonano się „faktycznie zjednoczenie najbardziej uświadomionych robotników całej Rosji w jednolitej partii ogólnorosyjskiej pod sztandarem rewolucyjnej „socjaldemokracji”, to jednak w latach następnych, reakcji stółpinowskiej, w latach odwetu carskiego, znaczących knutem, katą i lasem szubienic, na których zawisło kilka tysięcy rewolucjonistów — mieniszewicy haniebnie wyrzekli się rewolucyjnych haseł, dążyli do likwidacji podziemnej partii proletariackiej i do stworzenia partii legalnej niy-robotniczej, koncesjonowanej przez cara. Na czele bloku wszystkich odszczepieńców wyrzekających się zdecydowanego, rewolucyjnego marksistowskiego programu (tzw. blok sierpniowy) stał Trocki, o którym Lenin pisał wówczas: „Trocki zachował się jak na podległy karierowicz i frakcjonista”.

„Teraz już nikt z bolszewików nie wątpi — pisze Stalin, że dalsze pozostawanie we wspólnie partii z mieniszewikami jest nie do pomyślenia. Trzeba było przeprowadzić do końca faktyczne zerwanie, wypędzić ich z partii. Bolszewicy zdawali sobie sprawę, że proletariatu potrzebna jest partia prawdziwie marksistowska, nieprzejednana w stosunku do oportunistów i rewolucyjna w stosunku do burżuazji. Mocno zespolona i zwarta jak monolit”.

Grunt pod taką właśnie partię przygotowały książki Lenina. Jego prace

„Co robić” i „Dwie taktyki” przygotowały grunt pod względem ideologicznym; książki „Krok naprzód, dwa kroki wstecz” przygotowały go organizacyjnie; „Dwie taktyki socjaldemokracji w rewolucji demokratycznej” stanowiły przygotowanie polityczne i wreszcie słynna praca „Imperializm i empiriokrytycyzm” stworzyła fundament teoretyczny. — W styczniu 1912 r. zwołano w Pradze VI Ogólnorosyjską Konferencję Partijną. Na tej konferencji wydłono mieniszewików z partii. Formalne połączenie skończyło się raz na zawsze. Konferencja praska dała początek partii nowego typu partii leninizmu, partii bolszewickiej.

Teoretyczne i praktyczne przygotowanie rewolucji

Ostatnie lata przed pierwszą wojną światową były w Rosji okresem gwałtownego przyplwy fali rewolucyjnej i masowych ruchów strajkowych. W tym czasie Lenin, by być bliżej kraju, przenosi się na ziemie polskie, a w latach 1912 i 1913 odbywają się pod jego przewodnictwem w Krakowie i w Poinie narady KC partii bolszewickiej. W tym też czasie ukazuje się w Petersburgu bolszewickie pismo codzienne „Prawda”. (Pierwszy jej numer wyszedł 5 maja 1912). — Podobnie jak w okresie rewolucji 1905 r. partia stanęła na czele ruchu robotniczego i prowadziła go do nowej rewolucji. Umiała przy tym połączyć pracę podziemną z pracą legalną; opanowała ruch zawodowy i wprowadziła do Dumy (ówczesny parlament rosyjski) na 9 posłów robotniczych w ogóle 6 członków partii.

Wybucho wojna 1914—1918. Wojna typowo imperialistyczna o nowy podział świata, o nową równowagę sił między mocarstwami. Partie drugiej międzynarodówki zdradzają klasę robotniczą i to wbrew własnym uchwałom. Socjaliści w Niemczech, Francji i innych krajach głoszą za budżetami wojennymi, prowadzą propagandę wojenną. — Jedyną partią proletariacką konsekwentnie przeciwną wojnie, walczącą z własnym rządem imperialistycznym zgodnie z zasadą międzynarodowej solidarności klasy robotniczej jest partia bolszewicka. Na konferencjach ziemowaldzkich (konferencje lewicowców skierowane przeciw wojnie w latach 1915 i 1916) Lenin rzuca hasło przekształcenia wojny imperialistycznej w wojnę domową.

W tych właśnie latach ukazuje się niezwykle doniosła dla rozwoju teorii marksizmu praca Lenina „Imperializm jako najwyższe stadium kapitalizmu”. Wykazuje w niej, że w warunkach imperializmu nierównomierność rozwoju i przeciwności kapitalizmu niezwykle się zaostrzyły, że na skutek tego nierównomiernego rozwoju wybuchają wojny imperialistyczne, które osłabiają siłę imperializmu i umożliwiają przerwanie frontu imperialistycznego w jego najslabszym ogniwie.

Co wynika z tej zasadniczej tezy? — Wynika z niej, że wbrew dotychczasowym zapatrywaniom marksistów możliwe jest zwycięstwo socjalizmu w jednym czy kilku krajach, że właśnie skutkiem nierównomierności rozwoju kapitalizmu niemożliwe jest natomiast zwycięstwo socjalizmu we wszystkich krajach jednocześnie — Ta nowa zupełnie teoria miała wnet znaleźć swój sprawdzian życiowy w Rewolucji Listopadowej.

Tymczasem w samej Rosji partia stale rosła na siłach. Już w pierwszych dniach burżuazyjno-demokratycznej rewolucji marcowej pojawiły się rady delegatów robotniczych i żołnierskich. W radach tych w ciągu 8 miesięcy od marca do listopada 1917, partia bolszewików zdobyła sobie większość wśród robotników i zdołała przeciągnąć masy chłopów na stronę rewolucji socjalistycznej. Walcząc z partiami ugodowymi (mieniszewicy, eserzy i inni), walcząc z kapitulantami we własnych szeregach

W Poznaniu podjęto prace nad ustaleniem ogólnopolskiego rozkładu jazdy

W sali „Belwederu” nastąpiło w dniu przedwczorajszym otwarcie Ogólnopolskiej Rady w sprawie ustalenia rozkładów jazdy na rok 1949/50.

Inż. Stodolski — dyr. Kolei Państw. w Poznaniu powitał przybyłych delegatów wszystkich dyrekcji krajowych, Dyrekcji Poczty i Telegrafów, przedstawicieli Ministerstwa Komunikacji, ZZZ, Państw. Komunikacji Samochodowej, partii politycznych i miejscowych władz. W przemówieniu swoim powiedział m. in.:

„Zadania i prace, które trzeba rozwiązać w czasie konferencji nie są łatwe, ale jestem również przekonany, że duch i zapał kolejarza polskiego, który już tylekroć wykazywał hart w pracy i chlubne wyniki przy odbudowie zniszczonego kolejnictwa polskiego i tym razem nie zawiodą. Wzrastające z miesiąca na miesiąc przewozy zmuszają koleje do przyspieszenia tempa odbudowy, do zasilania taboru nowymi jednostkami i do usprawnienia pracy, gdyż linia rozwojowa podąża wciąż w górę, a zadania rosną szybciej, niż posiadane przez nas środki przewozowe. Dlatego też trzeba

partia nieugięcie dąży do celu i w rewolucji listopadowej cel ten osiąga.

Klasa robotnicza w sojuszu z chłopstwem obala władzę burżuazji i zakłada socjalistyczne państwo sowieckie. Zapoczątkowana zostaje nowa era w dziejach ludzkości, era rewolucji proletariackich.

Władza w rękach ludu

Od tego momentu historia partii i historia Związku Radzieckiego nierozdzielnie splatają się z sobą. Partia prowadzi robotników i chłopów do wojny o ocalenie o czyny przeciwko kontrrewolucyjnym białogwardystom i zagranicznym interwencjom. Mimo przewagi materialnej wrogów, z bojętymi wychodzi zwycięsko. W marcu 1919 r. na pierwszym kongresie partii komunistycznych różnych krajów założona zostaje z inicjatywy Lenina III Międzynarodówka.

W okresie następnym, w latach przejścia od komunizmu wojennego do pokojowej pracy w dziedzinie odbudowy i umacniania sojuszu robotniczo-chłopskiego na nowej ekonomicznej podstawie, zaciekle walczy przeciw partii leninowskiej prowadziły antypartyjne żywioły, zakaspirowane wewnątrz samej partii. Na ich czele stał Trocki, jego pomocnikami byli Kamieniew, Zinowiew, Bucharin i in. Liczyli oni, że po śmierci Lenina uda im się wywołać rozłam w partii. Te zakusy speliły na niczym i partia zespolona wokół swego centralnego komitetu i sekretarza generalnego Stalina doprowadziła kraj do nowego etapu, do etapu socjalistycznego uprzemysłowienia.

Rozwinięto olbrzymie budownictwo fabryk, sochozów, wykonano jedno z najtrudniejszych zadań rewolucyjnych, mianowicie partia przeprowadziła miliony drobnych gospodarstw chłopskich na drogę socjalizmu. W wyniku zaostrażającej się walki klasowej zlamano opór wiejskich bogaczy, usunęto z partii trockistów i prawicowych oportunistów. Dzięki socjalistycznemu współwzrostowi w ciągu obu przedwojennych 5-letek, zbudowano pierwszorzędny ciężki przemysł i kolektywne zmechanizowane rolnictwo, wykorzeniono bezrobocie, zniesiono wyzysk człowieka przez człowieka, stworzono warunki dla nieustannego polepszenia położenia materialnego i kulturalnego mas pracujących. Siła, którą dały Związkowi Radzieckiemu te wieloletnie wysiłki, zapał i ofiarność wychowanego przez partię człowieka sprawiły, że w latach drugiej wojny światowej, Związek Radziecki nie tylko obronił się przed najeźdźcą, ale złamał potęgę faszystów.

Dziesięć lat temu — w październiku 1938 r. — ukazało się dzieło Stalina „Historia Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików)”. Wyciąg powyższy oparty jest na materiale z tego dzieła zaczerpniętym. Nie daje on jednak obrazu samej książki, która — jak pisze w organie Biura Informacyjnego partii „O trwały pokój i demokrację ludową” Jakub Berman — „z nieodpartą siłą pokazuje bezprzykładną w dziejach ludzkości pełną napięcia walkę partii, nierozdzielnie związaną z masami ludowymi i mobilizującą te masy do realizacji najgłębszych pragnień milionów ludzi”.

Dzieło Stalina nie jest tylko usystematyzowaniem historycznych wydarzeń, związków z drogą przebytą przez WKP (b). To także głęboka analiza całego międzynarodowego ruchu rewolucyjnego klasy robotniczej. To dzieło walki tej klasy we wszystkich krajach na przestrzeni lat 50. To równocześnie wszechstronny wykład marksizmu leninizmu. Zagadnienia historii, ekonomii politycznej, strategii taktyki, organizacji partii robotniczej, zostały tam ujęte jako całość w sposób genialnie prosty, dla każdego zrozumiały.

ści. I tu właśnie umiejętnie ułożony rozkład jazdy odgrywa decydującą rolę”.

Dalsze przemówienie wygłosił prezes Zarządu Okręgowego Związku Zawodowego Kolejarzy p. Pieprzyk oraz inż. Młodecki — generalny dyr. PKP w Ministerstwie Komunikacji, który spręczywał zadania konferencji pod kątem widzenia potrzeb ogólnopolskich i świata pracy. Wezwał on wszystkich obecnych do współzawodnictwa w zakresie dobrego i szczegółowego opracowania nowego rozkładu jazdy. Najlepsze zespoły dyrekcyjne po zakończeniu prac zostaną wyróżnione.

Konferencja będzie trwała cały miesiąc i zakończy się w dniu 7 grudnia br. (wm)

Obstrukcja zatrzuwa organizm

Niewydalone i rozkładające się w k'szkach zaległości trawienia powodują różne objawy chorobowe. Sprawność organów trawienia jest warunkiem zdrowia. Ziela magistra Wolskiego „Gastrosa” regulują dzia-

„I Ruś nie ta sama i ludzie nie ci sami”
A. Zdanow

Pisarze i publicyści radzieccy po powrocie z podróży do krajów zachodniej Europy i Stanów Zjednoczonych stwierdzają zgodnie, że niezależnie od różnic ustrojowych i form gospodarki kapitalistycznej istnieje tam zupełnie niezrozumienie psychiki i charakteru nowoczesnego Rosjan. Utrudnia to ogólnie wzajemne porozumienie.

Przeciętny obywatel angielski czy amerykański nie zdaje sobie sprawy z przemian, jakie nastąpiły w ciągu 31 lat od czasu rewolucji listopadowej, które kształtowały psychikę człowieka radzieckiego. Problemowi temu poświęcił specjalne studium profesor J. Tajgin („Nowoje Wremia” 1947). Zdaniem jego wielu inteligentów zachodu wyobraża sobie Rosjanina z okresu porewolucyjnego na podstawie danych z minionej przeszłości absolutyzmu carskiego. Mówi się więc o mistyce duszy rosyjskiej, o tym że Rosjanin jest to człowiek dobroduszny, że interesują go moralne problemy, że jest wiecznym poszukiwaczem prawdy i Boga. Zagranica przyznaje, że Rosjanie są niezwykle uzdolnieni w dziedzinie sztuki, że muzyka rosyjska stoi na wysokim poziomie, że Rosja posiada wspaniały balet i że literatura rosyjska jest jedną z lepszych w Europie. Mówiło się dawniej, że Rosjanin jest w życiu bardzo niepraktyczny i słabo uzdolniony w zakresie techniki. Pojęcia te zagranica czerpała na podstawie obserwacji życia szlachty rosyjskiej i osobistych z nią kontaktów.

Co reprezentowała szlachta rosyjska w drugiej poł. XIX w.? Była to warstwa społeczna, która się przeżyła. Ekonomicznie, politycznie i moralnie staczała się w dół po linii pochyłej, aby wreszcie w ogniu i burzy rewolucji 1917 roku zniknąć z powierzchni życia politycznego. Proces rozkładu wewnętrzznego szlachty rosyjskiej postępował szybko. Stała wola, ginęła wiara w przyszłość. W początkach XIX wieku szlachta zdolna była jeszcze wydać z siebie dekabrystów. Na rubieży XX wieku nie miała już niko, prócz stółpinowców i szturmierów oraz sfer wyższej, dekadentkiej biurokracji.

Wykształcony zachód czerpał wreszcie pojęcia o Rosji na podstawie jej literatury, będącej skarbnicą wielkiej wartości kulturalnej, ale nie odzwierciedlającej istotnego charakteru wszystkich warstw narodu rosyjskiego. Mino 31 lat od czasu wielkiej rewolucji listopadowej i obraz Rosjanina zmienił się nie do poznania. Szlachta rosyjska, która w XIX wieku dostarczała zachodowi głównych materiałów do sądu o typie człowieka rosyjskiego, przestała istnieć. Burza rewolucyjna zlikwidowała dawne, panujące warstwy i szeroko otworzyła wrota dla wejścia na scenę historyczną nowych sił społecznych.

Mylnym było by mniemanie, że nowy typ człowieka rosyjskiego powstał znikąd. Miał on swych poprzedników w działaczach ruchu robotniczego, w czołowych przedstawicielach postępowej inteligencji rosyjskiej. Przypomnijmy tylko niektóre nazwiska i fakty: Radiszczew, Pestel, Rylejew, Bieliński, Czernyszewski, Dobrolubow, Pisarew, rewolucjoniści 60—80 roku: przywódcy buntów włociańskich XVIII i XIX wieku, a wśród nich znany nam Emilian Pugaczew; przywódcy strajków robotniczych XIX wieku, a wśród nich — tkacz Piotr Aleksiejew. Dalej setki i tysiące socjalnych demokratów z końca XIX wieku, z których szeregu na początku XX wieku wyszła żelazna falanga bolszewików z Leninem i Stalinem na czele.

Czego to dowodzi? — że wśród społeczeństwa dawnej Rosji istnieli ludzie silnej woli i nieugiętej energii, ludzie gorącej wiary i nietuzinkowych zdolności organizacyjnych. W czasie Wielkiej Rewolucji Listopadowej ludzie ci wyszli z ukrycia i zaczęli tworzyć nową historię. Przystąpili oni do budowy pierwszego w świecie państwa socjalistycznego. Zdecydowani byli zerwać całkowicie z wzorami przeszłości. Stali się wier prawdziwymi pionierami nowej epoki. Poszczególne niepowodzenia hartowały ich wolę. Za zdecydowaniem i niezachwianiem szli coraz wyżej i wyżej.

Tak tworzył się i udoskonalał nowy człowiek radziecki pod kierunkiem Lenina i Stalina. Czyny ich stawały się wielkie, nie mające precedensu w historii Rosji. (hb)

Pożyteczną lekturę, miłą rozrywkę
znajdą starsze dzieci
w „Przyjacielu”
Ilustrowanym tygodniku. 2394 Cena egz 15 złotych

Kolejarze w Jarocinie produkują w współzawodnictwie zespołowym poznańskiej DOKP

Jednym z ośrodków, w którym współzawodnictwo nabiera coraz większego rozmachu jest kolejnictwo. Kolejarze z całej Polski przez osiągnięcie maksimum wydajności pracy chcą postawić kolejnictwo na najwyższym poziomie. Obok współzawodnictwa indywidualnego do rywalizacji przystąpiły poszczególne zespoły i wszystkie rodzaje służb Poznańskie. Dyr. OKP.

W okręgu od dłuższego już czasu wybija się zespół kolejarzy z Jarocina. Jarociniacy po raz czwarty uplasowali się na pierwszym miejscu, a w gronie swym posiadają największą ilość przodowników. Wyróżnia się szczególnie służba ruchu z ustawiaczami i przetokowymi na czele. Zwycięski zespół służby manewrowej w współzawodnictwie w miesiącu wrześniu uzyskał 207 proc. normy. Do zespołu tego należą: St. Mołczyk, A. Pawlacyk, J. Frączak, A. Zgorzelski, T. Michałak, Fr. Węclawek, J. Koterba, St. Wolniak, M. Wolniakowski oraz J. Mizgalski. W poznańskiej parowozowni najlepsze wyniki osiągnęli St. Szuleta (178 proc. normy), K. Wojtkowiak (170 proc.) a z parowozowni leszczyńskiej J. Kwaśniewski (179 proc. normy). Zespół przodowników Warsztatów Głównych z Poznania prowadzi: J. Kaczmarek i Fr. Rosik (oba 192 proc. normy) oraz Walenty Jagodziński — 171 proc. Na wyróżnienie zasługują p. W. Jagodziński, który mimo ukończenia 61 lat z każdym miesiącem zdobywa lepsze wyniki. W służbie drogowej przodownikami zostali: W. Porankiewicz (184 proc.), K. Jagodziński (157 proc.) oraz W. Drzewiecki (154 proc.). W służbie handlowo-taryfowej: K. Januchowski (351 proc.), B. Matuszewski (313 proc.) oraz A. Landzberczyk (279 proc.). W służbie zasobów: M. Balcerk (191 proc.), St. Dziurła (190 proc.) i T. Cwikliński (183 proc.). W elektryczniczej: J. Podkowski, J. Kaczmarek i T. Solla — wszy-

scy zatrudnieni w odcinku zabezpieczenia ruchu pociągów (wykonali 200 proc. normy). W Biurze Kontroli Dochodów najlepsze wyniki uzyskali: K. Angierski (270 proc.) i K. Tomiak (260 proc.), w Służbie Ochrony Kolei za najwyższą ilość uzyskanych punktów w ramach sprawności przy wykonywaniu zajęć służbowych zostali wyróżnieni strażnicy: M. Zasadni z Leszna (860 pkt.) i J. Chojnacki z Poznania (360 pkt.).

Uroczystości wręczenia dyplomów uznania i nagród pieniężnych odbyła się onegdaj w Jarocinie. Przybyli na nią przedstawiciele Dyrekcji pp. dyr. Bronowski i dyr. Szczygiowski, przedstawiciele służb, władz miejskich m. Jarocina i partii politycznych. Do zgromadzonych przodowników przemówił poseł Pieprzyk — prezes Okr. ZZK, który charakterystycznie sta kolejnictwa, podkreślił osiągnięcia pracowników kolejowych. Stwierdził on, że właśnie przez współzawodnictwo brać kolejarstwa doszła do tak wspaniałych wyników. Omówił również wyniki współzawodnictwa apelując do jeszcze większego wysiłku, gdyż w przyszłym roku według planów, załadunek na kolej wzrośnie o 40 proc.

Wręczenia dyplomów i nagród dokonał wicedyrektor Bronowski, po czym odbyła się część artystyczna uroczystości. (H)

Wynik eliminacji Mickiewiczowskiego Konkursu Recytacyjnego w Poznaniu

W Rozgłośni Poznańskiej zakończono I eliminację Mickiewiczowskiego Konkursu Recytacyjnego. Udział wzięło w niej 11 kandydatów, członków ZZASP-u. Sąd konkursowy, w skład którego wchodził: prof. dr Zygmunt Szweykowski, prezes ZZLP dr Wacław Kubański, dyrektor Emil Chaberski, prezes Z. Z. A. S. P-u Tadeusz Chmielewski i red. aud. literackich Rozgłośni Poznańskiej — Wojciech Maciejewski, wysunął do II eliminacji w programie ogólnopolskim artystów: Bronisławę Frejtażankę („Farys”) i Przemysława Zielińskiego („Sonety Krymskie”). Poza tym wyróżniono recytację artystów: Stanisława Malatyńskiego, Ludwika Benoit i Stefana Drewicza.

Dzieci w jednopokojowym mieszkaniu
„Moda i Życie Praktyczne”
Nr 31 234

Po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, zmarła dnia 5 listopada 1948, nasza droga i ukochana siostra i ciocia, śp.

Józefa Walendowska

przeżywszy lat 47.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 8 bm., o godz. 11 z kaplicy cmentarza na Górczynie.

W ciężkim smutku pograżona
rodzina

Poznań, ul. Małeckiego 1 m. 15

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci, śp.

Bronisława Madeyowej

odprawiona zostanie msza św. za spokój duszy umiowanej Zmarłej dnia 10 bm., o godz. 3 w kaplicy ŚŚ. Elżbietank przy kościele Serca Pana Jezusa na Jeźcach, o czym zawiadania i proszę o modlitwę

25002

córka

Lekarskie

Wróclaw — dr med. B. War-pachowski, specjalista chorób nerwowych i umysłowych. Poznań, Daszyńskiego 22, przyjmuję 12-13 telefon 35-50, k1735

Mgr farmacji Irena Krajewska, dyplomowana kosmetyczka, była instruktorka Krakowskiej Szkoły Kosmetycznej, prowadzi gabinet św. Marcina 14, telefon 94-36. Własne kosmetyki.

24962

Wolne posady

Przedstawiciela wprowadzonego w branży emalii na okręg poznański i pomorski poszukuje firma „Alabaster”. Warszawa, Sołec 19. 11b-28

Montera wykwalifikowanego, świadectwami, do przestawienia pieca piekarskiego 3-trzoznowego rarkowego, poszukuje. Oferty Głos Włkp. nr 11a-43.

Wolne posady

Przedstawiciela wprowadzonego w branży emalii na okręg poznański i pomorski poszukuje firma „Alabaster”. Warszawa, Sołec 19. 11b-28

Montera wykwalifikowanego, świadectwami, do przestawienia pieca piekarskiego 3-trzoznowego rarkowego, poszukuje. Oferty Głos Włkp. nr 11a-43.

Młodsza siła biurowa znajomością księgowości potrzebna „HERMES” ul. Kościelna 32

Najciekawsze audycje radiowe na wtorek 9. 11. 48

8.30 „Uliczka Klasztorna”, 10-ty odcinek powieści radiowej A. Kowalskiej; 12.20 Koncert solistów; 12.45 Audycja dla wsi; 13.00 Muzyka obładowa, wspomnienia muzyczne; 14.20 Kursy radiowe dla nauczycieli; 14.30 Przekrój wydarzeń tygodnia; 14.40 Muzyka kameralna w wyk. Filharmonii Bałtyckiej; 15.10 Felieton literacki; 15.20 Wiadomości z Ziemi Zachodnich; 15.30 Audycja dla dzieci; 15.50 Muzyka popularna; 16.30 „Pieśni i tańce kaszubskie”, audycja słowno-muzyczna dla młodzieży; 17.00 Muzyka polska; 17.45 Audycja Towarzystwa Przyjaciół Ziemi; 17.50 Pogadanka przyrodniczo-naukowa; 18.00 Lekcja języka rosyjskiego; 18.15 „Górnicy stan niech żyje nam!”, 18.50 „Deklaracja praw narodów Rosji”, pogadanka; 19.00 Koncert Krakowskiej Orkiestry P. R. pod dyr. Jerzego Gerta; 20.30 Muzyka operetkowa; 21.00 Koncert symfoniczny w wyk. Wielkiej Orkiestry Symfonicznej P. R. pod dyr. G. Fitelberga; 22.00 „Mozaiki muzyczna”; 22.45 „Nasi przodownicy pracy” w opr. Edmunda Szaika; 22.50 Gra Artur Segovia (gitara); 23.10 Muzyka taneczna.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawniczo-Oświatowa „Czytelnik”
Redaktor naczelny: Jan Zagierski.
Adres redakcji: Poznań, ul. Matejki 53, tel. 64-75, 62-70 i 74-24.

Biuro Ogłoszeń: Poznań, ul. Wyspiańskiego 10, I ptr. Tel. 64-75 i 62-70 (wewn. 5). Konto PKO Poznań V-4499.

Cennik ogłoszeń: Za 1-linowy milimetr lub jego miejsce: za tekstem (strona 8-linowa) do 70 mm 30,— zł, od 71 do 120 mm 35,— zł, od 121 do 200 mm 40,— zł, od 201 do 300 mm 55,— zł, ponad 300 mm 75,— zł; większe wśród drobnych (strona 8-linowa) do 50 mm (tylko 1-linowe) 50% drożej od zatekstowanych, powyżej 50 mm oraz dwu- i więcejlinowe 100% drożej od zatekstowanych, ogłoszenia zaobne za tekstem (strona 8-linowa) do 70 mm 25,— zł, od 71 do 120 mm 30,— zł, od 121 do 200 mm 40,— zł, od 201 do 300 mm 50,— zł, powyżej 300 mm 100,— zł; w tekście redakcyjnym (strona 5-linowa) do 70 mm 100,— zł, od 71 do 120 mm 130,— zł, od 121 do 200 mm 150,— zł, od 201 do 300 mm 180,— zł, powyżej 300 mm 220,— zł. Zestaw tabelaryczny kombinowany i bilans 100% drożej. Zastrzeżenie miejsca 50% drożej. Ogłoszenia drobne: poszukiwania pracy pierwszej sioły (tłustym drukiem) 30,— zł, każde dalsze słowo 15,— zł (najmniejsze ogłoszenie 150,— zł); wszystkie inne: pierwsze słowo (tłustym drukiem) 50,— zł, każde dalsze słowo 25,— zł (najmniejsze ogłoszenie 250,— zł). W wydaniach niedzielnych i świątecznych wszystkie ogłoszenia 30% drożej.

Administracja (prenumerata): Poznań, ul. Marsz. Focha 16, tel. 69-72. Konto PKO Poznań V-4499.

Cennik prenumeraty: W Poznaniu z odnośnikiem 170,— zł mies., na prowincji pod opaską 150,— zł mies., 420,— zł kwartalnie; na prowincji w urzędach pocztowych 135,— zł mies., 409,— zł kwartalnie.

W sprawach ogłoszeniowych należy się zwracać tylko do Biura Ogłoszeń zaś w sprawie prenumeraty do Administracji.

Wydawca: Drukarnia P. P. Z. G. Poznań-Północ K-54276

Ogłoszenie

Dnia 15 listopada 1948 o godz. 11.00 przed poł. sprzeamy w drodze licytacji publicznej

- 1) 1 samochód osobowy marki „Borgward” — kabriolet 4 osobowy rejestrowany na chodzie
- 2) 1 samochód osobowy marki D. K. W. typ 600 limuzyna 4 osobowa rejestrowany na chodzie
- 3) 1 samochód ciężarowy marki „Peugeot” 2 tony bez ogumienia rejestrowany

Samochody można oglądać w dniach 11. 12. 13 listopada od godz. 10.00 do 12 w garażach przy ul. Składowej 5

Centrala Spółdzielni Mleczarsko Jajczarskich
Okręgowy Oddział w Poznaniu
ul. Składowa 5

11a-50

OGŁOSZENIA DROBNE

Biuro Ogłoszeń czynne w dni powszednie od 8-19-tej, w soboty od 8-17-tej w Poznaniu przy ul. Wyspiańskiego 10 I piętro. — Tel. 64-75 i 62-70 (wewn. 5) — Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada

Stukam posługi i prania. — Straszowa 7, m. 29. 24963

Pospejny starsza dozym gotowaniem przyjmie posadę od 15. 11. Oferty Głos Wielkopolski nr 24980.

Pospejny młodsza samodzielnie poszukuje posady. Posiada dobre świadectwa. Oferty Głos Wielkopolski nr 24952.

Młania zapiekuje się dzieckiem, zajmie domem 1-2 osób. Oferty Głos Wielkopolski nr 24995.

Planina markowe, fortepian Bechsteina — najkorzystniej Drygas, Skarbowska 15 Telefon 99-79. p8671

Nowe meble lub blam (małpy) nowe sprzedam. Siemradzkiego 5 m. 3. 24890

Pieczki gazowy z piekarnikiem. Działajskich 8 m. 17. 24955

Radio Meinde 7-lamp., adapterem 45 pjt, 60 tysięcy. Kolejowa 46, m. 21. 24958

Fryzjerską suszarkę sprzedam. Jędrzejowskiego 33, m. 2. 24873

Dom przy placu Ratajskiego 5 na rozbiórce sprzedamy. Oferty kierować: „Dom Związku Tow. Młodzieży” Sp. z o. odp. Ostrów Tumski 2. 24985

Drzewka owocowe i ozdobne po cenie 11a-10 SZKOŁKI PRZEW. **JAN WOŹNY** Piątkowo pow. Poznań Sprzedaż Poznań Zwierzyniecka 9

Sprzedam rzeźnictwo korzystnie. Adres wskaże Głos Włkp. nr 24946.

Futro męskie sprzedam. Dąbrowskiego 26, m. 2. 24992

Okazyjnie spiesznie parcele 1529 m² Ławica sprzedam — Zyg. Augusta 10a m. 22. 24934

Fortepian Rosenkranz Drezo, pierwszorzędnym stanie, okazyjnie. Focha 41 — Komis. 24936

Samochód osobowy „Horch” kabriolet, stan pierwszorzędny, nowy motor, jeszcze niedotarty, pali 17 na 100 — pod gwarancją, sprzedam okazyjnie, spiesznie, za bezcen. — Telef. 2464 i 9132. 25013

Sprzedam samochód DKW 700 cm³. Poznań, Kanałowa 17 (warsztat). 24956

Nawa elegancka pelisa damska, popielata, spód opasy, okazyjnie. „Madame”, Seweryna Mielżyńskiego 5, I ptr. 24746

Łóżko składane, pierzyna, regał mały, Kościelna 4, m. 1. 24785

Okazyjnie spiesznie parcele 1529 m² Ławica sprzedam — Zyg. Augusta 10a m. 22. 24934

Fortepian Rosenkranz Drezo, pierwszorzędnym stanie, okazyjnie. Focha 41 — Komis. 24936

Okazyjnie spiesznie parcele 1529 m² Ławica sprzedam — Zyg. Augusta 10a m. 22. 24934

Fortepian Rosenkranz Drezo, pierwszorzędnym stanie, okazyjnie. Focha 41 — Komis. 24936

Okazyjnie spiesznie parcele 1529 m² Ławica sprzedam — Zyg. Augusta 10a m. 22. 24934

Fortepian Rosenkranz Drezo, pierwszorzędnym stanie, okazyjnie. Focha 41 — Komis. 24936

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Pomocnik piekarski przyjmie posadę spółdzielni lub cukiernicwie celem poznania tego zawodu. Oferty Głos Wielkopolski nr 24773.

Osoba inteligentna, znająca się na kuchni i prowadzeniu gospodarstwa, szuka posady na probostwie albo na majątku. Oferty Głos Włkp. nr 24844.

Parcelę w Dębcu sprzedam. — Adres wskaże PAR Ratajczaka 7, pod 11.90. p8646

Skład papieru, zaprowadzony, Śródmieście. — Oferty Głos Wielkopolski nr 24880.

Maszynę do liczenia Tolecs, 2 fotele skórzane, sprzedamy. Armii Czerwonej 4, m. 11. c3566

Reemigrantka z Berlina, duża matura, znajomość języków niemieckiego, francuskiego — poszukuje dorywczej pracy. Oferty Głos Włkp. nr 24846.

Kamienica komfortowa składami, 2.500.000; parcela 900 m² Sołacz 750.000; willa Puszczykowo 850.000 — sprzeda Metelski, Marcina 13. p8581

Pierze z puchem poleca stale biurtownie i detalicznie Tuczarski drobiu, Leszczyńskiego Dom Eksportu i Importu, Cz. Szydłowski. 11b-4

Wnętrze w Dębcu sprzedam. — Adres wskaże PAR Ratajczaka 7, pod 11.90. p8646

Skład papieru, zaprowadzony, Śródmieście. — Oferty Głos Wielkopolski nr 24880.

Maszynę do liczenia Tolecs, 2 fotele skórzane, sprzedamy. Armii Czerwonej 4, m. 11. c3566

Inteligentna do prowadzenia domu, pan córka, młoda, Pomorz Zachodnie. Oferty Głos Włkp., Focha 16, nr 2451. F2120

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wnętrze w Dębcu sprzedam. — Adres wskaże PAR Ratajczaka 7, pod 11.90. p8646

Skład papieru, zaprowadzony, Śródmieście. — Oferty Głos Wielkopolski nr 24880.

Maszynę do liczenia Tolecs, 2 fotele skórzane, sprzedamy. Armii Czerwonej 4, m. 11. c3566

Inteligentna do prowadzenia domu, pan córka, młoda, Pomorz Zachodnie. Oferty Głos Włkp., Focha 16, nr 2451. F2120

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wnętrze w Dębcu sprzedam. — Adres wskaże PAR Ratajczaka 7, pod 11.90. p8646

Skład papieru, zaprowadzony, Śródmieście. — Oferty Głos Wielkopolski nr 24880.

Maszynę do liczenia Tolecs, 2 fotele skórzane, sprzedamy. Armii Czerwonej 4, m. 11. c3566

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

Wdowa po dentyście poszukuje samotnego, uprawnionego technika wgl. lekarza-dentyście do dalszego prowadzenia zakładu dentyścycznego. Adres wskaże Głos Włkp. nr 11b-61

W każdą niedzielę, święta
po wieczorek z danciem
od godziny 17-tej — 19-tej

Codziennie od godz. 22-giej

11a-52

Trio Niewęglowskich

„MOULIN ROUGE”

KANTAKA 8/9 TELEFON 39-25

Lokal otwarty w sobotę i niedzielę do godziny 3-ciej rano.

AUTOMAT pomadka do ust **LEDA**

Wieczny Torpedo

11-57

TAPCZANY — FOTELE — LEŻANKI

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

J. WALIGORA
W. Garbary 35 narożnik Woźnej

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy, wykładki, dywany, kołdry, poduszki, obrusy, serwisy.

Wieloletnie doświadczenie w tapczaniu, fotele, leżanki, materace, wykładki, dywany, kołdry, pod